

Százévesen is fiatalon

Kettős jubileum a Móra-Iskolában
Emléktáblát avattak

A gyászos emlékü 1879-től év a mórái iskolát még a régi bérhelyiségben találta. A gyilkos áradat romba döntötte a mórái iskola bérhelyiségét, is és az iskolának összes szerelvénye a romok alá temetve teljesen megsemmisült — olvashatjuk a régi dokumentumokban. A „nagy víz” után megépült iskola száz évvel ezelőtt nyitotta meg kapuit, s a mostani évforduló egybeesik a névadó Móra Ferenc születésnapjával is.

A móravárosi iskolát, mely az ötvenes évektől viseli Móra Ferenc nevét, sokáig a szegények iskolájaként emlegették. Száz évvel ezelőtt 414 tanulója volt, ide jártak a külvárosi proligrerekek, akik közül már az első évben nagyon sokan kimaradtak, mert nem volt cipő, ruha, és sok családban már gyerekféléj munka után kellett nézni. Ma, egy évszázad múltával 340 tanuló — jórészt fizikai dolgozók gyermeke és a nevelőthetők lakói — tölti meg a régi iskola korszerűen felszerelt szaktantermeit. A nevelőtestület legfontosabb céljának a munkára nevelés komplex feladatát tekint. Arra a legbüszkébbek, hogy az innen kikerülő fiatalok megállják a helyüket az életben, legtöbbször szak-képzettséget szereznek, kiváló munkások lesznek. A tantestület jó néhány pedagógusa több mint két évtizede dolgozik az iskolában. Deák Dezsőné 1953-ban, Lódi Ferencné és dr. Nacsády Józsefné 1957-ben jegyezte el magát ezzel az iskolával.

A kettős jubileum alkalmából tegnap, hétfőn délután — egy egész éves program lezárásaként — ünnepi megemlékezést tartottak. Eljött a megemlékezésre a megyei pártbizottság képviselőiben dr. Sebe János osz-

Emléktábla az iskola falán

tályvezető-helyettes, ott volt Deák Béla, a városi pártbizottság titkára, Ökrös János, a Pedagógusok Szakszervezetének megyei és Fabula Andrásné, a városi titkára. Megjelent az ünnepségen Móra Ferenc két unokája, dr. Vészits Ferenc és dr. Kovács Györgyné. Ott voltak az érdeklődők soraiban a patronáló üzemek és KISZ-szervezetek képviselői, az iskola régi diákjai, a társintézetek vezetői. Bányainé dr. Birkás Mária, a városi tanács elnökhelyettese, a centenáriumi Móra-emlékbizottság titkára leplezte le az iskola falán levő emléktáblát. Avatóbeszédében idézte a névadó sokszínű egyéniségét, párhuzamot vont az iskola története és Móra gyerekközpontú irásai között, s megállapította, hogy „Szeged százéves iskolája joggal tekint eszményképének névadóját, aki- nek élete, munkássága jó példa a sokoldalúan képzett, a világban jól tájékozott embertípus kialakításához — ez az ember társadalmunk eszményképe is.” Az emléktáblán ez áll: „A Móra-centenáriumi évében ünnepelte az iskola százéves fennállását.”

Az emléktábla-avatás után az iskola udvarán bensőséges

ünnepeket rendeztek. Ünnepi beszédet Takó Tivadar igazgató mondott. Az iskola úttörői új csapatzászlót kaptak az Ingatlanfenntartó Bázis II. kirendeltségétől, mely 17 éve patronálja az iskolát. Az úttörőknek Angyal Sándor örnagy adta át a selemzészlót, melyre négy KISZ-szervezet fiataljai — Szegedi Tervező Vállalat, DEMASZ, Szegedi Kenderfonógyár, Somogyi-könyvtár — kötötték szalagot. Az ünnepséget jelentették be, hogy dr. Gáti Lászlóné egy zongorát ajándékozott a jubiláló iskolának. A legkiválóbb pedagógusok kitüntetésben részesültek. Kiváló Dolgozó lett dr. Pollák Györgyné matematika-fizika, és Veres Mihály rajz-földrajz szakos tanár. Úttörővezetői érdeméremmel tüntették ki Takó Tivadart, dr. Nacsády Józsefné pedig a Magyar Úttörők Szövetsége országos elnökségének dícső oklevelét kapta.

Az öreg iskola fiatalos lelkesedéssel, méltó módon emlékezett történetére és névadójára. Sokszínű versenyek, országos vetélkedők tették emlékeztetést az ideit tanévet, melynek szép befejezése volt a tegnapi ünnepség.

Munka és műveltség-vetélkedő

Vasárnap délelőtt az Ifjúsági Házban rendezett megyei döntővel véget ért Csongrád megye brigádjai-nak legnagyobb szabású kulturális mozgalma, a Munka és műveltség-vetélkedő. Összesen — először oktatási évhez igazodva, „ősz-tavaszi rendszerben” rendezve — közel 900 brigád mintegy 13 ezer taggal indult az ötödik alkalommal megszervezett kulturális mozgalomban. Soha ennyien nem vettek még részt a vetélkedősorozaton. Az SZMT, a TESZÖV, a KISZÖV és a MESZÖV érdeklései területihez tartozó gyárak, térszerek, üzemek brigádjai munkahelyi és területi vetélkedőkön, elődöntőkön adtak számot felkészültségükről. Négy témakörben közel 9 hónapon át tartott a felkészítés — és a beszámolás —, egészen a megyei döntőig. A politikai ismeretek a kül- és belpolitikai legfontosabb kérdéseit

tartalmazták, a korszerű műveltség bővítését a tévé Min-denki iskolája-adásaira és az úgynevezett új típusú munkakadák felkészítőre építve szervezték meg. A speciális ágazati követelmények témakörét a munkahelyek állították össze — a körülményeknek és az igényeknek megfelelően. A műveltségi ismeretek között film, színház, irodalom, képzőművészet és zene szerepelt.

A megyei döntőbe végül nyolc brigád jutott. Itt három témakörben — politikai és műveltségi ismeretekben, továbbá különféle szaktantárgyakban — mérték össze tudásukat, műveltségüket a részt vevő brigádok képviselői. A speciális ágazati követelmények helyett egy ügyesen összeállított tesztalapon a versenyzőknek arról kellett beszámolniuk, mennyire ismerik — egymást. A zsűri ezeken kívül pontozta a nyolc „döntős” kollektíva saját üzemét, munkáját bemutató

kiállításait is, amelyeket a brigádoknak maguknak kellett összeállítaniuk és megrendezniük.

Végül legjobbnak a Csongrád és Vidéke AFESZ Lenin brigádja bizonyult, második a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat újszegedi szövőgyárának XI. Pártkongresszus, harmadik a MÁV Építési és Hídfenntartási Főnökségének szegedi Ifjúsági brigádja lett. Ám — hiszen távolról sem az elért pontszám és helyezés számított legfontosabbnak — a másik öt megyei döntőbe került brigáddal (a DEMASZ Kooperáció, a Szegedi Állami Gazdaság Március 8., a szentesi Baromfi-feldolgozó Vállalat Arany János, a DELEP és a hő-mezővásárhelyi Állattenyésztési Főiskola Tangazdaságának Április 4. brigádjaival) együtt utaznak június közepén a jól megérdemelt észak-magyarországi jutalomútlásra.

Költők hete

Arany Jánossal kezdődött szerdán, és vele folytatódott csütörtökön. Műsorcímek idézték, nevezetesen az „Este van, este van...”, meg a Családi Kör, de a műsorokhoz természetesen az egyvilágon semmi köze nem volt Aranyinak és költeményének. Gondolom, „az egy hét-köznapi óra eseményeiből” válogató riportműsor egyszerűen azért kapta a költői címet, mert ez jutott észbe — valakinek a számos közreműködő közül. Nehéz lenne ugyanis néhány szóval megmondani, miről szolt a műsor. Volt benne színház, közlekedés, kórház, egyéb munkahelyek, ahol az esti órákban is nappalias a készenlét, a munka. Voltak benne buszsofőrök, ügyeltes orvosok, ügyelők, világoztók, ruhatarosok stb. És riporterek. Főként. Nagyon sokan.

Hogy mégis miről szolt a műsor? A végén azért ez is kiderült, félreérthetetlenül. Róluk, mármint a tévé riportereiről. Az történt ugyanis, hogy az egyórás összeállításban ők dolgoztak igazán. A többieket arra készítették, hogy felbeszálkva valódi munkájukat: beszéljenek. A riporterek kérdezték, dolgozó nők és férfiak válaszként — vagyis egy órán keresztül szemlélhettük, milyen az amikor az újságírók dolgoznak. A végén meg mindannyian (összesen 14-en!) külön-külön is föl hívták a figyelmünket: remélik, jól észrevehető volt, hogy ők mindent, de mindent a nézőért, szolgálatban, áldozatosan, lelkiismeretesen, szakszerűen; még most is, ilyenkor, amikor mi, többiek szégyentelenül semmitestünk otthon, a karosszékünkben, és csak bámuljuk bambán az ó verekteles erőfeszítéseiket. Talán a nagyobb hatás kedvéért néme-

lyük, Vértessy Sándor például, még jelmez is öltött! Most mit mondunk? Hogy „Este van, este van...” — mindenki fáradt?

Úgy tűnik, a Családi Kör című, szülő, nevelők műsora is kifogyott a gyerekek, szülő, és nevelőnevelési témákból és fölcsapott háziasulandók szaktanácsadójának. Bizonyos szempontból élvezetesen naív és megfelelően didaktikus nevelési oktatófilmjeinek helyét átvetve egy tudományos-fantasztikus film, melyben a fantasztikum: az anyakönyvvezető színe elé járult fiatal pár megtekintheti a jövőd házasságát kinos epizódjait. A tudomány? Azt ismét dr. Ranschburg Jenő pszichológus szolgáltatta, mondván, hogy egymás megismerése roppant fontos, ámbar nagyon nehéz, sőt, majdnem lehetetlen. Minthogy hajlamosak vagyunk időnként úgy viselkedni, olyasmit tenni, amivel nemcsak legjobb ismerőinket, de önmagunkat is meglepjük. Mindazonáltal ez a műsor is szolgálatban áll, csak úgy, mint az összes eddigi Családi Kör-adás. Nevezetesen: nyíltan, kerteles nélkül kimondta, hogy az egymástól elváltak, bohó fiatalokat még egy pszichológus-feltaláló sem mentheti meg a házasságtól; aztán vagy ismerkednek egymással egy életen át, vagy nem. Így hát minden remény megvan, hogy a Családi Kör család-témái kifogyhatatlanok, eme kis kitérő után kezdődhetnek előlrol.

S. E.

Azt tartják, a versek csak „négyeszmeköz” bontják ki teljes szépségüket, legbensőbb tartalmaikat. Az olvasás, a versértelmezés, szavak, gondolatok, rímek, ritmusok ízeletéseinek, szerelmes együttlétének ünnepi perceiben. Amikor a vers kilép ebből a „belső körből”, óhatatlanul veszít teljességéből. A költészetet soha nem kísérté olyan érdeklődés, a verseknek soha nem volt oly széles hívó serege, mint napjainkban. S ehhez nagyban hozzájárulnak azok a közvetett hatások azok a „négyeszmek”, melyek közelebb visznek a verset és az ember egymáshoz. Ilyen közbülső állomás a televízió.

A képernyőn mindinkább otthonra talál a költői szó — versenyeken, nemes vetél-

kedéseken, versmúsorokban, költői vallomásokban. A hét végén kétszer is képernyőre került a költészet. A péntek délutáni műsor különösen közelről érint bennünket, hiszen a szegedi körzeti stúdió műsorát sugározták a Gazdátlan hajók című antológia anyagából. A feladat, a vállalás és a megvalósítás szerencsés találkozása volt ez a produkció. Mert lehet-e nehezebb és szebb feladata egy regionális stúdiónak, mint a helyi értékek fölkarolása, friss fölmutatása a legszelebb nyilvánosságnak? A hat fiatal szegedi költő — Petri Csathó Ferenc, Baka István, Téglásy Imre, Gécz János, Zalán Tibor, Belányi György — verseiből Ila Mihály irodalomtörténész szerkesztett műsort, s fűzte a nagyszerűen válogatott verseket egy-egy esztétikus, fölvilágított és a hagyományokhoz való kötődést, a gyökerek éltető nedveit, a karakterek erőteljes vonásait és a város fölnevelő-kiróppentő jellegét. A három megye színházainak művészei, Bartha Attila rendező irányításával, alázattal közelítettek a művekhez, gondolatilag azonosultak az ifjú költők üzeneteivel, s eszköz-telenül közvetítették azt nekünk — ebben találtaik érték társra Rozsnyai Aladár operatőrben és az egész „csapatban”.

Költők hazája címmel elevenítette föl a magyar művészek mai élcsapata a harmincas-negyvenes évek nagy sikerű zeneakadémiai matinéit — vasárnap délelőtt egyenes adásban közvetítette a tévé.

Juhász Ferencről származik a gondolat, hogy a költő szíve erejével, a művészi gondolat sugárzásával a mai értelmiség is emelje fel szavát az egész ország szeme láttára, füle hallatára. Szóljon hazáról, népről, az elkötelezettség, a küldetés szépségéről. Legkiválóbb költőink alkotásait nagyszerű színészek tolmácsolják a Zeneakadémia színpadáról, s az archív filmkockákról újólag szolt hozzánk Kassák Lajos, Simon István, Vici Mihály, Nagy László, a Magyar Rádió kórusa, és a szegedi és Varga Imre szegedi műveltségi karnak vezetője, a szegedi és a teljesebb élményt, melynek rendezője Szabó István volt.

T. L.

Felbecsülhetetlen segítség a véradás

Hazánkban tavaly több mint félmillióan ajánlották fel, hogy ellenszolgálatban nélkül segítenek a rászoruló betegeknek. Vért adtak, s ezzel felbecsülhetetlen szolgálatot tettek. Magyarországon harminc éve beszélhetünk szervezett véradásról, s húsz éve hirdették meg a térítésmentes véradó mozgalmat. E két évforduló egyjében tartották a Magyar Vöröskereszt és az Országos Vértanszolgálat Állomás kezdeményezésére május 25-től 27-ig Szegeden, az MTA Biológiai Központjának előadótermében az V. országos véradó-konferenciát. A tanácskozás jelentőségéről és a véradó mozgalom helyzetéről kérdeztük dr. Gyúszó Miklóst, a Magyar Vöröskereszt főtitkár-helyettesét.

— Kik voltak a konferencia résztvevői?

— A meghívottak felét hivatalosa köti az egészségügy-höz. A többiek pedig önként vesznek részt a véradó mozgalom szervezésében, és sokan közülük maguk is többször adtak vért. Régis elterjedt volt az a nézet, hogy az ember csak ellen-szolgáltatás fejében segít a másikon. Azóta megváltoztak a társadalmi viszonyok. Nagy eredményeket értünk el a térítésmentes véradásban. Jellemző a következő tényt: száz térítés nélküli, száz térítéses véradót értesítettünk levelezőlapon. Az előbbieket közül hatvanan, míg az utóbbiak közül csak húszan jelentek meg, sokat mindannyian önként vállalták, hogy nyilvántartásba

vevessük őket. Jelenleg az egészségügyi intézményekben felhasznált vér több mint 91 százalékát ingyen adja a lakosság. A Vöröskereszt nagy gondot fordít a véradók tájékoztatására. Elmondjuk, hogy egyre több kórházi kórházhoz, s megállapítást nyer, hogy egyre több kórház és az egészségügyi intézmények igénye. Gyakran egy bizonyos vérkészítmény előállításához más városból kell megszerezni a vért. Ezért van nagy szükség a szomszédos megyék véradó állomásainak széles körű együttműködésére, az úgynevezett régiók megszervezésére. A Szegedi Vértadó Állomás is regionális központ. Bács-Kiskun, Békés, Szolnok megye önkéntes véradói is számít. De ez indokolt is, hiszen a szegedi klinikákra a betegeknek majdnem fele nem csupán Csongrád megyéből érkezik.

J. E.

A gyermekrajz-pályázat nyertesei

Május 27-én hirdették ki a tarjáni népfőnt székházában a Gyermekrajz-pályázat nyerteseit. A 3-6 éves korcsoportjában Erdő Katalin első, Maas Vera második, Balogh Zsuzsa és Halász Gábor harmadik helyezést ért el. A 7-10 éves korcsoportjában elsődjás Kovács Ferenc, második Kiss Gabriella, harmadik Tombácz Illdikó és Monse Ilona. A 11-14 évesek ver-

senyében Erős Aliz bizonyult a legjobbnak. Csamangó Jolán második. Fémér Zoltán és Práger József pedig harmadik lett. A gyermekrajzokból rendezett kiállítást a héten pénteken délután 5-7-ig tekinthetik meg az érdeklődők a tarjáni párházban, ugyanezkor jelentkezhetnek azok a gyerekek, akik még nem vették át díjukat.